

DECIZIE

19 octombrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

În componență:

Președintele ședinței

Svetlana Filincova,

Judecători

Galina Stratulat, Iurie Bejenaru,
Dumitru Mardari, Maria Ghervas

examinînd recursul declarat de către Roman Mihăeș în pricina civilă la contestația depusă de către Roman Mihăeș împotriva Comisiei Electorale Centrale privind anularea actului administrativ,

împotriva hotărîrii Curții de Apel Chișinău din 11 octombrie 2016 prin care s-a respins cererea de chemare în judecată,

CONSTATĂ:

La 08 octombrie 2016 Roman Mihăeș a înaintat cerere de chemare în judecată împotriva Comisiei Electorale Centrale (*în continuare CEC*), privind anularea hotărîrii nr. 347 din 06 octombrie 2016 cu privire la cererea de înregistrare în calitate de candidat la funcția de Președinte al RM.

În motivarea acțiunii reclamantul a invocat că prin hotărîrea CEC nr. 347 din 6 octombrie 2016 a fost dispusa respingerea cererii de înregistrare a lui Roman Mihăeș în calitate de candidat la Președinția RM. La 29 septembrie 2016 Roman Mihăeș, candidat la funcția de Președinte al Republicii Moldova, desemnat de către adunarea cetățenilor, a depus la Comisia Electorală Centrală demersul de înregistrare în calitate de candidat la alegerile prezidențiale din 30 octombrie 2016, cu următoarele documente anexate: listele de subscripție numerotate și sistematizate, în număr de 567, cu 15.911 semnături, provenind din 31 autorități teritorial administrative, dintre care în 19 dintre acestea au fost prezentate mai mult

de 600 de semnături; datele biografice ale candidatului; declarația candidatului privind consimțământul de a candida la alegerile pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova, conținând și declarația pe propria răspundere despre lipsa interdicțiilor legale/judecătorești de a candida; declarația candidatului privind averea imobiliară și mobilă, depunerile bancare, hîrțiile de valoare, sumele primite ca moștenire și veniturile din ultimii 2 ani precedenți anului în care se efectuează alegerile, precum și sursele acestor venituri, inclusiv veniturile din fondurile de investiții, sub formă de dobîndă, din darea în arendă a proprietății etc; certificatul de sănătate al candidatului pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova, eliberat de instituția medicală la care acesta se află în evidență; copia de pe actul de identitate al candidatului, cu fișa de însoțire; demersul privind desemnarea reprezentantului cu drept de vot consultativ al candidatului în Comisia Electorală Centrală și a persoanei responsabile de finanțele candidatului (trezorerul).

Roman Mihăeș a susținut că în timpul perioadei de culegere a semnăturilor, a semnalat următoarele abuzuri: tergiversarea neîntemeiată a procesului de autentificare a listelor de subscripție, fapt ce a dus la pierderea nejustificată a timpului prețios în campania electorală, care indubitabil putea fi utilizat la colectarea semnăturilor; eschivarea prin diferite metode de la obligația legală de autentifica necondiționat listele de subscripție prin aplicarea ștampilei. La baza adoptării hotărîrii cu privire la respingerea cererii de înregistrare a lui Roman Mihăeș în calitate de candidat, este un document intitulat „Nota informativă privind rezultatele verificării listelor de subscripție”, specificînd că nota informativă emisă de CEC privind rezultatele verificării listelor de subscripție conține multe falsuri și greșeli materiale și procedurale, nu este completă și nu sînt indicate numerele de serie a listelor și la ce raioane se atribuie.

Reclamantul a indicat că potrivit actului de predare recepționare din 29 septembrie 2016 semnat de reprezentanții CEC, în total au fost predate 567 de liste de subscripție cu 15.911 semnături, specificînd că comisia a indicat fals 15.888 de semnături. Documentele au fost verificate și predate CEC doar în mod cantitativ, specificînd că reprezentanții CEC nu au dorit ca să fie consemnate toate seriile listelor de subscripție depuse, iar în actul de predare recepționare din 29 septembrie 2016 lipsește mențiunea despre seria și numărul listelor depuse. În mod misterios apare o lista de subscripție cu nr. 023949, care aparține altui grup, fapt ce denotă că actele au fost falsificate, deoarece doamna Savitchaia Geta nici nu a început procesul de colectare a semnăturilor, specificînd afirmația că în doua liste lipsește semnătură collectorului este un neadevăr or, în 34 de liste conținînd 908 persoane, semnătură collectorului este rectificată, fapt care nu conduce la anularea listelor.

Astfel unii colectori se puteau înlocui cu alți colectori, și doar acest aspect nu poate invalida listele în care cetățenii au semnat pentru un candidat, specificînd că în 22 de liste, conținînd 594 de persoane, lipsește ștampila Primăriei, iar refuzul autorităților locale de a pune ștampila a dus la faptul ca au fost prezentate 22 de liste pe care lipsește ștampila Primăriei, dintre care 14 liste provin din mun. Bălți, unde exista o cerere de chemare în judecata pe rolul instanței. Semnăturile cetățenilor sînt corecte, și trebuie luate în calcul, specificînd concluziile CEC precum că în cazul a 41 de liste au fost completate cu același scris, conținînd 1.224 de semnături, sunt

eronate și subiective, or la baza acesteia nu stă un certificat de expertiză grafologică, dar o opinie subiectivă a unor membri CEC, iar 102 liste cu 2.873 de semnături trebuie să fie declarate valide de către instanța de judecată. A prezentat la CEC 15.911 semnături valide, care se conțin în 567 de liste, dintre care în 19 unități de nivelul doi, specificând că au fost prezentate mai mult de 600 de semnături și anume: Chișinău, Briceni, Cahul, Călărași, Caușeni, Cimișlia, Criuleni, Dondușeni, Edineț, Fălești, Florești, Hîncești, Ialoveni, Leova, Ocnița, Orhei, Rîșcani, Soroca și Șoldănești.

Reclamantul susține că, i-a fost încălcat dreptul constituțional de a fi ales atât prin comportamentul obstructionist al administrației publice locale, cât și prin impunerea unor exigențe nejustificate pentru validarea listelor de subscripție, cu implicarea unor funcționari de stat, care nefăcând parte din organele electorale, dar fiind din partidele de la guvernare sau din partidele care susțin alți concurenți electorali, au devenit acel „filtru” și în mod discriminatoriu au decis să nu autentifice listele de subscripție. În drept, și-a întemeiat pretențiile pe prevederile art. 67 - 68, 102 Cod electoral art. 3, 14 CEDO, art. 16, 20 al Constituției.

Roman Mihăeș a solicitat anularea hotărârii CEC nr. 347 din 06 octombrie 2016 cu privire la cererea de înregistrare în calitate de candidat la funcția de Președinte al RM.

Prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 11 octombrie 2016 s-a respins cererea de chemare în judecată înaintată de către Roman Mihăeș (f. d. 46 – 56).

La 13 octombrie 2016 Roman Mihăeș a declarat recurs împotriva hotărârii Curții de Apel Chișinău din 11 octombrie 2016, solicitând admiterea recursului, casarea acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere a pretențiilor (f.d. 59 – 64).

Examinând materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în cererea de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că aceasta urmează a fi respinsă.

Conform art. 445 alin. (1) lit. a) CPC instanța, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs.

Curtea de Apel Chișinău prin hotărârea din 11 octombrie 2016 a respins cererea de apel declarată de Roman Mihăeș.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit constată că hotărârea instanței de apel este întemeiată din următoarele motive.

Conform art. 102 Codul Electoral, alin. (1) pentru a fi înregistrați de Comisia Electorală Centrală, toți candidații la funcția de Președinte al Republicii Moldova depun liste de subscripție, care conțin semnăturile a cel puțin 15000 și nu mai mult de 25000 de alegători din cel puțin jumătate din numărul unităților administrativ-teritoriale de nivelul doi ale Republicii Moldova și corespund altor prevederi ale prezentului cod.

(2) Se consideră conforme cu alin.(1) unitățile administrativ-teritoriale de nivelul doi ale Republicii Moldova în care au fost colectate nu mai puțin de 600 de semnături.

(3) În cazul în care Comisia Electorală Centrală depistează la verificare în listele de subscripție semnături false sau semnături repetate în mai multe liste, semnăturile respective, precum și cele efectuate cu încălcarea art.42 și 43 se exclud.

(4) Dacă la verificare se constată că nu este prezentat numărul necesar de semnături sau, în urma excluderii semnăturilor nevalabile, numărul lor s-a redus față de plafonul minim prevăzut la alin.(1) și alin.(2), candidatul nu este înregistrat, comunicându-i-se hotărîrea respectivă în termen de 24 de ore de la adoptare.

(5) Nu se admite depunerea unor liste de subscripție suplimentare după verificarea listelor de subscripție de către Comisia Electorală Centrală.

Din materialele cauzei s-a constatat că la 29 septembrie 2016 Roman Mihăeș candidat la funcția de Președinte al Republicii Moldova, desemnat de adunarea cetățenilor, a depus la CEC demersul de înregistrare în calitate de candidat la alegerile prezidențiale din 30 octombrie 2016. Însă prin hotărîrea CEC nr. 347 din 06 octombrie 2016 a fost dispusă respingerea cererii de înregistrare a lui Roman Mihăeș în calitate de candidat la Președinția Republicii Moldova.

Comisia Electorală Centrală a indicat în hotărîrea sa doar la faptul verificării cantității listelor de subscripție și depistarea neîndeplinirii cumulative a condițiilor expres prevăzute în legislația electorală referitor la numărul minim de semnături necesar pentru înregistrarea candidatului la funcția de Președinte al Republicii Moldova, fapt ce denotă că sub aspect calitativ nu au fost examinate, iar obligarea CEC de a-l înregistra pe Roman Mihăeș în calitate de candidat la funcția de Președinte al Republicii Moldova, fără verificarea sub aspect calitativ a listelor de subscripție ar constitui o imixtiune a instanței de judecată în activitatea CEC.

Conform art. 42 Cod Electoral alin. (1) semnăturile se colectează numai în susținerea candidatului independent sau pentru inițierea referendumului. În cazul alegerilor locale, semnăturile se colectează numai în circumscripțiile în care candidează candidații independenți.

(2) Au dreptul de a colecta semnături candidații independenți și membrii grupurilor de inițiativă care desemnează și/sau susțin candidații independenți la alegeri, persoanele împuternicite de aceștia, precum și membrii grupului de inițiativă pentru inițierea referendumului.

(3) În listele de colectare a semnăturilor în susținerea candidatului independent, precum și pentru inițierea referendumului, denumite în continuare liste de subscripție, se indică numele și prenumele, anul nașterii, profesia (ocupația), funcția, locul de muncă, domiciliul și apartenența politică a candidatului, precum și numele și prenumele persoanei care colectează semnăturile. Lista de subscripție va conține numai semnături ale susținătorilor care domiciliază într-o singură localitate.

(4) În lista de subscripție, susținătorul candidatului, precum și susținătorul inițierii referendumului completează personal numărul curent, numele și prenumele, anul nașterii, domiciliul, seria și numărul actului de identitate, data la care semnează în listă și își aplică semnătura. În cazul în care susținătorul candidatului nu poate, din motive obiective, să completeze personal datele solicitate, acestea sînt completate de membrul grupului de inițiativă sau de o altă persoană împuternicită să colecteze semnăturile, semnătura în lista de subscripție fiind aplicată nemijlocit de susținător, iar în caz de imposibilitate, de un reprezentant legal al acestuia.

(5) Un alegător poate susține, prin semnătură, un singur candidat în cadrul unui scrutin.

(6) Persoana care colectează semnăturile alegătorilor semnează fiecare foaie din listele de subscripție în prezența conducătorului autorității administrației publice locale pe al cărei teritoriu s-au colectat semnăturile. La sfârșitul fiecărei foi din listele de subscripție, colectorul face o mențiune, atestând faptul că semnăturile au fost colectate de el personal și că el confirmă autenticitatea semnatarilor, apoi semnează. Lista de subscripție se autentifică prin aplicarea, pe fiecare foaie, a ștampilei autorității administrației publice locale respective.

Conform prevederilor codului electoral, pentru a fi înregistrați de CEC, toți candidații la funcția de Președinte al Republicii Moldova depun liste de subscripție, care conțin semnăturile a cel puțin 15.000 și nu mai mult de 25.000 de alegători din cel puțin jumătate din numărul unităților administrativ – teritoriale de nivelul doi ale Republicii Moldova.

Astfel potrivit actului de predare – recepționare din data de 29 septembrie 2016 au fost transmise 567 liste de subscripție conținând 15.911 semnături ale susținătorilor din 31 unități administrativ – teritoriale de nivelul doi pentru susținerea lui Roman Mihăeș în calitate de candidat la funcția de Președinte al Republicii Moldova, iar potrivit actului de predare – primire din 05 septembrie 2016 a materialelor electorale Roman Mihăeș a primit 1.000 liste de subscripție.

Colegiul reține întemeiată concluzia instanței de judecată precum că potrivit notei informative privind rezultatele verificării listelor de subscripție prezentate de Roman Mihăeș, 102 liste au fost declarate nule și neavenite care conțineau 2.873 semnături și doar 13 unități administrativ – teritoriale de nivelul doi au depășit plafonul de 600 de semnături, fapt care a generat sistarea procesului de verificare pe motiv că cerințele minime stabilite de lege nu au fost întrunite.

Prin urmare potrivit prevederilor pct. 50 al Regulamentului privind particularitățile de desemnare și înregistrare a candidaților la alegerile pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova, aprobat prin hotărârea CEC nr. 113 din 18 august 2016, în cazul în care în procesul de verificare a listelor de subscripție, ca rezultat al declarării nule și neavenite a listelor de subscripție, se constată că numărul de semnături rămase va fi sub limitele prevăzute de art. 102 Cod Electoral, Comisia dispune încetarea procedurii de verificare a listelor de subscripție și adoptă o hotărâre privind refuzul înregistrării candidatului respectiv.

În acest context, Colegiul conchide că conform prevederilor art. 118 alin. (1) CPC fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale, iar reclamantul a dovedit prin probe concludente temeinicia pretențiilor sale față de CEC.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit reiterează că, conform Convenției europene a drepturilor omului, în materia administrării probelor, elementul determinat al examenului efectuat de către instanța europeană este maniera în care probele sînt prezentate în fața judecătorului național (*CEDO, hot. Barbera, Messegue și Jabardo, § 68*).

În astfel de circumstanțe, nu pot fi reținute criticile formulate în recurs cu privire la ilegalitatea hotărîrii instanței de fond, deoarece sînt nejustificate și se

combat prin constatările relatate, mai mult că hotărîrea atacată a fost adoptată cu respectarea și aplicarea corectă a legislației procedurale și materiale.

Din considerentele menționate și avînd în vedere faptul că hotărîrea instanței de apel este legală și întemeiată, iar argumentele invocate de către recurent sînt neîntemeiate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit ajunge la concluzia de a respinge recursul ca neîntemeiat și de a menține hotărîrea instanței de apel.

În temeiul celor expuse, în baza art. 445 alin. (1) lit. a) CPC Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

DECIDE:

Se respinge recursul declarat de Roman Mihăeș.

Se menține hotărîrea Curții de Apel Chișinău din 11 octombrie 2016, în pricina civilă la contestația depusă de către Roman Mihăeș împotriva Comisiei Electorale Centrale privind anularea actului administrativ.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței

Svetlana Filincova

Judecători

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru

Dumitru Mardari

Maria Ghervas